

ايمان به وجود الله تعالى

الخطيب: فضيلة الشيخ ماجد بن سليمان الرسي -حفظه الله-

لغة الترجمة: الفارسية

المترجم: عزيز عبدالله

الإيميل: a94309370@Gmail.com

قناتنا في التليجرام: <https://t.me/speech1345>

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَ مِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا ضَلَّلَ لَهُ، وَ مَنْ يُضِلِّ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

حمد و ستایش فقط مخصوص الله است، او را حمد می‌ستاییم و از او کمک می‌جوییم و از او آمرزش می‌خواهیم، و از بدی‌های خود و کارهای نادرست‌مان به الله پناه می‌بریم، هر را که الله هدایتش کند، هیچ‌کس نمی‌تواند گمراهش سازد و هر که الله گمراه سازد، هیچ هدایتگری ندارد، و شهادت می‌دهم که هیچ معبود به حقی جز الله یگانه بی‌همتا وجود ندارد و گواهی می‌دهم که محمد، بنده و فرستاده‌ی بر حق اوست.

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَ لَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ} [آل عمران: 102].

(ای کسانی‌که ایمان آورده‌اید! آن‌گونه که شایسته است تقوای الله پیشه کنید و فقط در حالی بمیرید که تسلیم و مسلمان هستید.)

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَ خَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَ بَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَ نِسَاءً وَ اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَ الْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا} [نساء: 1]

(ای مردمان! از (خشم) پروردگارتان بپرهیزید. پروردگاری که شما را از یک انسان بیافرید و (سپس) همسرش را از نوع او آفرید، و از آن دو نفر مردان و زنان فراوانی (بر روی زمین) منتشر ساخت. و از (خشم) خدائی بپرهیزید که همدیگر را بدو سوگند می‌دهید؛ و بپرهیزید از این که پیوند خویشاوندی را گسیخته دارید (و صله‌ی رحم را نادیده بگیرید)، زیرا که بیگمان خداوند مراقب شما است (و کردار رفتار شما از دیده‌ی او پنهان نمی‌ماند)

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ قُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا * يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَ يُعْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَ مَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا} [الأحزاب: 70-71]

ی مؤمنان! از خدا بترسید (و خویشتن را با انجام خوبیها و دوری از بدیها از عذاب او در امان دارید) و سخن حق و درست بگوئید * در نتیجه خدا (توفیق خیرتان می‌دهد و) اعمالتان را بایسته می‌کند و گناهانتان را می‌بخشاید. اصلاً هر که از خدا و پیغمبرش فرمانبرداری کند، قطعاً به پیروزی و کامیابی بزرگی دست می‌یابد.)

اما بعد، بهترین سخن، سخن الله است و برترین راه و روش، راه و روش محمد صلی الله علیه وسلم است، و بدترین کارها، نوآوری در دین بوده و هر نوآوری، بدعت است و هر بدعتی، گمراهی به شمار می‌رود و سرنجام هر گمراهی، آتش است.

ای مسلمانان، تقوای الله تعالی را پیشه کنید و او را مراقب کردار خود بدانید، و از او اطاعت کرده و از فرمانش سرپیچی نکنید، و بدانید که ایمان به الله تعالی شامل چهار مطلب مهم است:

ایمان به وجود الله، ایمان به ربوبیتش، ایمان به الوهیتش و ایمان به اسماء و صفات او.

در این خطبه، فقط پیرامون وجود الله صحبت می‌کنیم.

در مورد ایمان به وجود الله، فطرت، عقل، شرع و حس بر آن دلالت دارد.

اولاً: دلیل فطرت:

هر مخلوق و آفریده‌ای، براساس ایمان به وجود خالقش آفریده شده است؛ بدون این‌که در این مورد تفکر کند یا آموزش ببیند. مصداق این دلیل فرمایش الله سبحانه و تعالی در قرآن است:

{وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا} [اعراف: 172].

(و زمانی را یادآوری کن که پروردگارت نسل فرزندان آدم را از پشت آنها گرفت و آنها را بر خودشان شاهد قرار داد که آیا من پروردگار شما نیستم؟ گفتند: بله، ما گواهی می‌دهیم.)

این آیه نشان‌گر آن است که ایمان به وجود الله در سرشت انسان است و این فطرت منحرف نمی‌شود، مگر اینکه حالت خارجی سبب انحراف او از این فطرت گردد، زیرا پیامبر (صلی الله علیه وسلم) فرمود: « مَا مِنْ مَوْلُودٍ إِلَّا يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ، فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ، أَوْ يُمَجِّسَانِهِ»¹. (هر نوزادی، براساس سرشت پاک متولد می‌شود؛ و این پدر و مادر او هستند که او را یهودی یا نصرانی یا مجوسی می‌کنند.)

بدین خاطر هنگامی که می‌بینیم کسی دچار مشکل و گرفتاری می‌شود، بنا بر طبیعت و فطرت خود می‌گوید: (یا الله)، در زمان پیامبر (صلی الله علیه وسلم) نیز مشرکان به وجود الله تعالی اقرار داشته‌اند؛ الله تعالی درباره‌ی آنان می‌فرماید:

{وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ} [زخرف: 87]. (و اگر از آنان بپرسید که چه کسی آنان را آفرید؟ قطعاً می‌گویند: الله.)

و در قرآن کریم، آیات زیادی در این باره وجود دارد.

ای بندگان الله! اثبات وجود الله متعال براساس عقل، بدین صورت است که تمامی مخلوقات و آفریدگان، از گذشته تا آینده، باید خالق و آفریننده‌ای داشته باشند و امکان ندارد مخلوقات، خودشان را آفریده باشند یا خودشان را به وجود آورند؛ زیرا عدم و چیزی که وجود ندارد، نمی‌تواند خودش را به وجود آورد، چون قبل از وجود خود، معدوم بوده، پس چگونه می‌تواند آفریننده و خالق دیگر موجودات باشد؟!

همچنین وجود آن مخلوقات، به صورت تصادفی و بدون وجود یک آفریننده، به دو دلیل غیر ممکن است:

¹ بخاری، شماره 1359، روایت از ابو هریره رضی الله عنه.

دلیل اول: هر حادث و مخلوقی، باید آفریدگاری باشد و عقل و شرع این سخن را تأیید می‌کنند، الله تعالی می‌فرماید: {أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ} [طور: 35]. (آیا از هیچ آفریده شده‌اند یا خودشان آفریننده هستند؟)

دلیل دوم: وجود مخلوقات با این نظم عجیب و هماهنگی مرتب و ارتباط مستحکمی که میان اسباب و نتیجه‌ی آن و همچنین میان موجودات با این نظم دقیق وجود دارد، امکان ندارد که وجودشان اتفاقی، تصادفی و بدون آفریدگاری باشد، چراکه موجود اتفاقی، در اصل وجودش هیچ قانون و نظمی ندارد، پس چگونه ممکن است در بقا و استمرارش، منظم و مرتب باشد؟ بشنو که الله تعالی می‌فرماید: {لا الشمس ينبغي لها أن تترك القمر ولا الليل سابق النهار وكل في فلك يسبحون} [2].

از صحرائشینی پرسیدند: پروردگارت را چگونه شناختی؟ گفت: البعرة تدل على البعير، والروث يدل على الحمير، والأثر يدل على المسير، فسماء ذات ابراج، وأرض ذات فجاج، وبحار ذات أمواج، ألا تدل على السميع البصير؟ (فضله‌ی شتر نشان از شتر دارد و فضله‌ی الاغ نشان از الاغ، ردپا نشان از رونده دارد، آسمان دارای برج‌ها و زمین پر از شکاف‌ها و دریا‌های پر از موج، آیا این‌ها نشان از ذات شنوای دانا ندارد؟)

ای بندگان الله! یکی از شگفتی‌های آفرینش الله متعال، پشه است که الله حکمت‌های بسیاری در جسم کوچکش قرار داده است، الله به او حافظه، قدرت فکر، حس لامسه و بینایی و بویایی، محل ورود غذا، شکم، رگ، مغز و استخوان عطا نمود، پاک و بی‌عیب است ذاتی که او را آفرید و راهش را به او نشان داد و آنرا بیهوده رها نکرد.

شاعری با تضرع و التماس می‌سراید:

يا من يرى مد البعوض جناحها في ظلمة الليل البهيم الأليل؛

² ر.ک: إبداع الخالق في نظم خلقه دليل على وحدانيته، شيخ عبد العزيز بن عبد الله الزهراني، انتشارات دار التوحيد، رياض.

ای ذاتی که گشوده شدن بال‌های پشه را در تاریکی شب تار می‌بینی
ویری مناط عروقها في نحرها والمخّ من تلك العظام النحلّ
و مجرای رگ‌های گردنش و مغز استخوان ظریفش را می‌بینی
ویری خریر الدم في أوداجها متنقلا من مفصل في مفصل
و جریان خون را در رگ‌هایش می‌بینی که میان مفصل‌هایش جابجا می‌شود.
ویری وصول غدی الجنین ببطنها في ظلمة الأحشا بغير تمقلّ
و می‌بینی که در تاریکی شکم و از لابلای اعضای درون، غذا بلافاصله به جنین می‌رسد.
ویری مکان الوطء من أقدامها في سيرها وحثيئها المستعجل
و ردّ پاهایش را در حرکت بسیار سریعش می‌بینی.
ویری ویسمع حسّ ما هو دونها في قاع بحر مظلم متهول
و احساس چیزهای کوچکتر از آنرا در پهنه‌ی دریای تاریک هول‌انگیز، می‌بینی و می‌شنوی.
امن على بتوبة تمحو بها ما كان مني في الزمان الأول³
توبه و بازگشتی را به من لطف بفرما و منت ببخش که گناهان گذشته‌ام را از میان ببرد.
در نتیجه اگر خود این مخلوقات خودشان را به وجود نیاورده‌اند و به صورت اتفاقی و تصادفی
هم به وجود نیامده‌اند، پس باید ذاتی به عنوان ایجادکننده وجود داشته باشد که همان الله
پروردگار جهانیان است.

³ المسستطرف في كل فنّ مستطرف، شهاب الدین احمد الأبیھی، چاپ اول، انتشارات دار الکتب العلمیة، بیروت، 1413: ص 374.

ای بندگان الله! قطعاً الله تعالى این دلیل عقلی و برهان قاطع را در سوره‌ی طور ذکر می‌نماید، «آنجا که می‌فرماید: {أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ} [طور: 35]. (آیا از هیچ آفریده شده‌اند یا خودشان آفریننده هستند؟) یعنی نه بدون خالق و به صورت تصادفی آفریده شده‌اند و نه خودشان آفریننده‌ی خود هستند، پس مشخص می‌شود که آفریننده‌ای دارند که همان الله تبارک و تعالی است.

روزی رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سوره‌ی طور را تلاوت می‌نمود که به این آیات رسید: {أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ * أَمْ خُلِقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ * أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصِيطِرُونَ} [طور: 35-37] (آیا از هیچ آفریده شده‌اند یا خودشان آفریننده هستند؟ آیا آسمان‌ها و زمین را آفریده‌اند؟ بلکه یقین نمی‌آورند * آیا گنجینه‌های پروردگارت نزد آن‌هاست یا تسلط دارند؟) جبیر بن مطعم رضي الله عنه این آیات را شنید و بعدها گفت: نزدیک بود قلبم به پرواز درآید و این نخستین چیزی بود که ایمان را در قلبم جای داد.⁴

الله فهم و عمل نمودن به قرآن عظیم، به من و شما عطا نماید، و با آیات و اذکار حکیمانه‌اش به من و شما فایده بخشد، سخنم همین بود و از الله برای خود و شما درخواست آمرزش و بخشش دارم و از او درخواست آمرزش کنید که او بسیار بخشنده و مهربان است.

⁴ بخاری: 4853 و 4023.

خطبه دوم

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على من لا نبي بعده،

حمد و ستایش مخصوص الله یگانه است و درود سلام بر کسی که هیچ پیامبری بعد از او نیست.

أما بعد، ای بندگان الله! از الله تقوا و پروا داشته باشید و بدانید که شرع، وجود الله تعالی را اثبات می‌کند؛ تمامی کتاب‌های آسمانی در این مورد سخن می‌گویند، هر یک از احکام شرع که فایده و مصلحتی برای بندگان دارد، دلیلی بر وجود پروردگار باحکمت و دانا به مصلحت و منفعت آفریدگانش است، همچنین اخبار و معلوماتی که در مورد جهان آفرینش که واقعیت درستی آن‌ها را تأیید می‌کند، بدین معناست که پروردگاری توانا برای ایجاد این واقعیت‌ها و حقایق وجود دارد.

همچنین هماهنگی آیات قرآن و عدم تناقض در آن و تأیید آیات بر یکدیگر، دلیلی قاطع بر این است که پروردگاری باحکمت و بسیار دانا وجود دارد؛ الله تعالی می‌فرماید: { أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ } الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا { [نساء: 82]. (چرا در قرآن نمی‌اندیشند؟ و اگر از طرف غیر الله بود، اختلافات بسیاری در آن پیدا می‌کردند.)، خود این آیه نشان می‌دهد که ذاتی وجود دارد که قرآن را بیان کند و آن ذات، الله تعالی است.

ای بندگان الله! وجود الله با استفاده از حس و واقعیت، به دو شکل اثبات می‌شود:

اول: ما می‌شنویم و می‌بینیم که درخواست کسانی که دعا می‌کنند پذیرفته می‌شود و مشکل کسانی که درمانده و مصیبت‌زده هستند، برطرف می‌شود، این امر دلیل قاطعی بر وجود الله تعالی است؛ چون پذیرش دعا و درخواست به این معناست که پروردگاری وجود دارد که دعا و درخواستشان را می‌شنود و می‌پذیرد؛ الله تعالی می‌فرماید: { وَ نُوحًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ } [انبیاء: 76]. (و نوح را -به آنان یادآوری کن- که پیش از این -الله را به یاری-

فراخواند، پس پذیرفتیم و نجاتش دادیم) و می‌فرماید: {إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ} [انفال: 9]. (زمانی که از پروردگارتان کمک بخواهید پس برایتان اجابت می‌کند.)

انس بن مالك رضی الله عنه روایت می‌کند که در روز جمعه، مردی از دربی که روبروی منبر بود وارد شد و رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ایستاده خطبه می‌گفت، جلو رفت و گفت: ای رسول الله! دارایی‌ها نابود شد، و راه‌ها قطع گردید، از الله بخواه که برایمان باران ببارد. پس رسول الله (صلی الله علیه وسلم) دستانش را بالا برد و فرمود: «اللهم اسقنا، اللهم اسقنا، اللهم اسقنا». (ای الله! ما را سیراب گردان، ای الله! ما را سیراب گردان، ای الله! ما را سیراب گردان.) انس می‌گفت: به الله سوگند، هیچ ابری هر چند کوچک و نه هیچ چیز دیگر در آسمان نمی‌دیدیم و میان ما و کوه سلع، هیچ خانه ای نبود، ناگهان از پشت کوه سلع، ابری همانند سپر آشکار شد، به وسط آسمان که رسید، پراکنده شد و باران فرو ریخت؛ به الله سوگند که به مدت یک هفته (کمتر یا بیشتر) خورشید را ندیدیم.

سپس مردی از همان درب وارد مسجد شد و رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ایستاده و خطبه می‌گفت که جلو رفت و گفت: ای رسول الله! اموالمان از بین رفت و راه‌ها قطع شد، از الله بخواه که باران را قطع کند.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) دستانش را بالا برد و فرمود: «اللهم حوالینا ولا علینا، اللهم علی الآكام والجبال والظراب والأودية ومنابت الشجر». (ای الله! باران را بر اطرافمان فرو بریز نه بر ما؛ ای الله! بر تپه‌ها و کوه‌ها و دامنه‌ها و جویبارها و کشتزارها فرو بریز.) پس باران قطع شد و خارج شدیم و در نور خورشید راه رفتیم.⁵

همیشه پذیرش دعا و درخواست، امری آشکار و واضح برای کسی است که در پناه بردن به الله تعالی صداقت دارد و عوامل پذیرش دعا را فراهم می‌کند.

⁵ بخاری: 1019، مسلم: 897.

دوم: نشانه‌های پیامبران که معجزه نامیده می‌شود که مردم آن‌ها را می‌بینند یا درباره‌ی آن‌ها می‌شنوند؛ این‌ها دلایل قاطعی بر وجود ذاتی است که پیامبران را فرستاد، یعنی الله تعالی. زیرا معجزه، امری خارج از توان بشر است و الله تعالی آن‌را برای تأیید و کمک پیامبرانش محقق می‌نماید.

برای مثال، معجزه‌ی موسی (علیه السلام) که الله تعالی به او دستور داد تا عصایش را بر دریا بزند، پس این کار را کرد و دوازده مسیر خشک در دریا ایجاد شد و آب میان آن راه‌ها، همچون کوه بود؛ الله تعالی می‌فرماید: {فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ} [شعراء: 52]. (پس به موسی وحی نمودیم که دریا را با عصایت بزن، پس گشوده شد و هر شاخه‌ای همانند کوه بزرگ بود.)

ای مسلمانان! اعتراف و اقرار به وجود الله، امری فطری است که هم فطرت و هم حس، آن را اثبات می‌کنند، پیامبران به اقوام خود می‌گفتند: {أَفِي اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ} [ابراهیم: 10]. (آیا در وجود الله که آفریننده‌ی آسمان‌ها و زمین است تردید دارید؟)

بنابراین، ایمان به وجود الله در فطرت جای دارد و با عقل و حس و شرع آشکار می‌گردد، هیچ کس جز کافر و سرکشی که قلبش منحرف شده، آن‌را انکار نمی‌کند و الحمد لله تعدادشان اندک است.

پس بدانید که الله سبحانه و تعالی شما را به کار مهمی دستور داده است؛ الله متعال می‌فرماید: {إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَاسَلِّمُوا تَسْلِيمًا} [احزای: 56] (همانا الله و فرشتگانش بر پیامبر درود می‌فرستند. ای کسانی که ایمان آورده‌اید! بر او درود فرستید و آن‌گونه که شایسته است، سلام بفرستید.) ای الله! بر بنده و فرستاده‌ات محمد، درود و سلام بفرست و از اصحابش و از تابعین و از کسانی که تا روز قیامت به خوبی از آنان پیروی نمودند، خشنود باش. ای الله! اسلام و مسلمانان را عزتمند و قوی بفرما و شرک و مشرکان را خوار و حقیر گردان و دشمنانت که دشمنان دین هستند نابود فرما و بندگان یکتاپرست خویش را یاری گردان، ای الله، در سرزمین‌های خودمان به تو ایمان آوردیم، رهبران و مسئولان ما را درست و مُصلح قرار بده و آنان را هدایتگر و هدایت‌شده بفرما، ای

الله، به تمامی رهبران مسلمانان، برای استقرار احکام کتابت و سربلندی دینت توفیق بده و موفق گردان، و آنان را مایه‌ی رحمت برای مردمشان قرار بده.

ای الله! کسی که را هدف نادرست و بدی نسبت به اسلام و مسلمانان دارد، به خودش گرفتار کن و نیرنگش را به خودش بازگردان، ای الله! غلاء، بیماری‌های واگیر، ربا، زنا، زلزله، سختی‌ها و بلاهای ناخوشایند را، چه آشکار باشد و چه پنهان، از ما و سرزمینمان و سرزمین‌های تمامی مسلمانان دور بگردان ای پروردگار جهانیان. پروردگار! در دنیا و آخرت به ما خوبی عطا بفرما و ما را از آتش دوزخ در امان قرار بده، پروردگارمان که پروردگار عزت و بلندی ست، از هر چه کافران توصیف می‌کنند، پاک و بی‌عیب است. و درود و سلام بر تمامی فرستادگان، و حمد و ستایش فقط مخصوص پروردگار جهانیان است.